

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 27 Chwefror, 2019

- YN BRESENNOL:** Y Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Margaret Murley Roberts (Is-gadeirydd)
- Y Cynghorwyr Lewis Davies, R Dew, John Griffith,
Richard Griffiths, Glyn Haynes, K P Hughes, T LI Hughes MBE,
Vaughan Hughes, Llinos Medi Huws, A M Jones, Carwyn Jones,
Richard O Jones, G O Jones, R LI Jones, R Meirion Jones,
Alun W Mummery, Bryan Owen, Bob Parry OBE FRAGS,
Shaun James Redmond, Alun Roberts, Dafydd Roberts,
J A Roberts, Nicola Roberts, P S Rogers, Dafydd Rhys Thomas,
Ieuan Williams a Robin Williams.
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, Cymuned a Gwella
Gwasanaeth),
Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro,
Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151,
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd,
Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo Dros Dro,
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd,
Uwch Swyddog Adnoddau Dynol (ar gyfer eitem 10),
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- HEFYD YN
BRESENNOL:** Dim
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorydd Eric W Jones.

1. COFNODION

Cadarnhawyd cofnodion cyfarfodydd canlynol Cyngor Sir Ynys Môn fel rhai cywir :-

- 11 Rhagfyr, 2018
- 28 Ionawr, 2019 (Cyfarfod Arbennig)

2. DATGAN DIDDORDEB

Cafwyd y datganiadau personol canlynol mewn perthynas ag Eitem 7 – Y Gyllideb ar gyfer 2019/20 a'r Strategaeth Ariannol Tymor Canol:-

Y Cynghorwyr Richard Dew, Carwyn Jones, Richard O Jones, Llinos M Huws, R Meirion Jones, Dafydd Roberts, Bryan Owen, Margaret M Roberts, Nicola Roberts, Robin Williams.

Cafwyd y datganiadau personol canlynol mewn perthynas ag Eitem 10 – Datganiad Polisi Tâl:-

Y Cynghorwyr Richard Griffiths, Aled M Jones, Carwyn Jones, Robert LI Jones, R Meirion Jones, Alun W Mummery, Robin Williams.

Gwnaeth yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth a'r Penaethiaid Swyddogaeth Adnoddau a Busnes y Cyngor ddatganiad o ddiddordeb a oedd yn rhagfarnu mewn perthynas ag eitem 10 – Datganiad Polisi Tâl 2019 ac nid oeddynt yn bresennol yn y cyfarfod yn ystod unrhyw drafodaeth neu bleidlais arni.

3. DERBYN UNRHYW GYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD, ARWEINYDD Y CYNGOR NEU'R PRIF WEITHREDWR

Gwnaeth y Cadeirydd y cyhoeddiadau a ganlyn:-

- Estynnwyd dymuniadau gorau i'r Cyngorydd Richard O Jones ac aelodau o'r 'Tîm Pêl-droed Cerdded' – Tîm Pêl-droed Amlwch a fydd yn cynrychioli Cymru yn St George's Park ar ddydd Sul;
- Llongyfarchiadau i Ms Christina Darbyshire-Jones, Gweithiwr Cymdeithasol sydd wedi ennill gwobr 'Asiantaeth Faethu Credo Care fel y Gweithiwr Proffesiynol mwyaf Eithriadol' yn ddiweddar;
- Llongyfarchiadau i'r Cyngorydd Bryan Owen ar ddod yn daid i efeilliaid.

Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi cael y pleser o gwrdd â theulu o Ffoaduriaid o Syria yn ddiweddar, sydd wedi setlo ar Ynys Môn.

Hoffai'r Cadeirydd atgoffa'r Aelodau y cynhelir Cyngerdd Elusenol y Cadeirydd yn Ysgol Gyfun Llangefni ddydd Gwener, 5 Ebrill, 2019 am 7.00 p.m.

* * * * *

Cydymdeimlwyd â'r cyn Gyngorydd John Chorlton a'i deulu ar golli eu merch Heather yn ddiweddar.

Cydymdeimlwyd ag unrhyw Aelod neu staff o'r Cyngor a oedd wedi dioddef profedigaeth.

Safodd yr Aelodau a'r Swyddogion mewn tawelwch fel arwydd o'u parch a'u cydymdeimlad.

4. CWESTIYNAU A DDERBYNIWYD YN UNOL Â RHEOL 4.1.12.4 O'R CYFANSODDIAD

Cyflwynwyd – y cwestiwn canlynol o rybudd gan y Cyngorydd Robert LI Jones i'r Aelod Portffolio Cyllid :-

Yn wyneb y gorwariant mawr ar y Gwasanaethau Plant :-

'Pa gamau a gymerwyd i adolygu'r gwariant yn yr Adran Gwasanaethau Cymdeithasol ar sail wythnosol ac a oedd hyn y cael ei ddwyn at sylw'r Pwyllgor Gwaith bob wythnos?'

Ymatebodd yr Aelod Portffolio Cyllid drwy ddweud fod y Gwasanaethau Plant yn wasanaeth a arweinir gan y galw, a phan fydd Llys yn penderfynu rhoi plentyn mewn gofal, mae'n rhaid i'r Awdurdod ymateb. Mynegodd bod rhaid i'r Awdurdod roi cyfleusterau addas ar gael i blant sy'n cael eu rhoi mewn gofal naill ai gyda rhieni maeth neu mewn unedau arbenigol. Mae'r Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfodydd anffurfiol a'r UDA yn derbyn adroddiadau misol ar bob gwasanaeth ac mae'r Pwyllgor Gwaith llawn yn derbyn adroddiadau bob chwarter. Dywedodd yr Aelod Portffolio ymhellach fod adroddiadau'n cael eu cyflwyno i Banel Sgriwtini y Gwasanaethau Plant ac mae'r Pennaeth Gwasanaethau wedi mynychu'r cyfarfodydd hyn ar ddau achlysur. Yn ogystal, mae'r Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol yn cael cyfarfodydd misol gyda Phennaeth y Gwasanaethau Plant ynghyd â Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, a chaiff cyllideb yr adran ei thrafod a'i monitro yn y cyfarfodydd hyn.

Diolchodd y Cyngorydd Robert LI Jones i'r Aelod Portffolio Cyllid am ei ymateb a mynegodd ei werthfawrogiad i'r staff yn y Gwasanaethau Plant am eu gwaith wrth alluogi'r gwelliant sydd wedi digwydd yn y gwasanaeth yn ddiweddar. Dywedodd yr hoffai weld ymagwedd newydd fel y gallai'r adran fforddio cyfleusterau oddi mewn i'r Ynys ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, heb orfod eu lleoli tu allan i'r sir.

5. RHYBUDD O GYNNIG YN UNOL Â RHEOL 4.1.13.1 O'R CYFANSODDIAD

- Cyflwynwyd y Rhybudd o Gynnig canlynol gan y Cyngorydd Robert LI Jones:-

Ar 27ain Ebrill 2010, penderfynodd y Pwyllgor Gwaith ar y pryd gymeradwyo cynigiad i geisio sicrhau nad oedd yr hyn a ddigwyddodd gyda'r cais cynllunio mawr mewn perthynas â Tŷ Mawr, Llanfairpwll yn 2008, yn digwydd eto. Cafodd y cais hwnnw ei alw i mewn gan Lywodraeth Cymru a'i wrthod yn y diwedd.

Penderfynwyd cymeradwyo Siartr ar gyfer Cytundeb Perfformiad Cynllunio yn nodi'r modd y dylai'r Awdurdod weithio gyda'r datblygwr, y gymuned a chydran-ddeiliaid allweddol eraill i sicrhau bod cynigion ar gyfer datblygiadau mawr a chymhleth yn cael eu hystyried yn ofalus mewn modd adeiladol, cydweithredol ac agored.

Ni sefydlwyd Cytundeb Perfformiad Cynllunio mewn perthynas â'r tri datblygiad mwyaf yn ystod y ddeng mlynedd diwethaf ac fe gafodd un ei alw i mewn (Tŷ Mawr) a bu'r ddau arall, sef datblygiadau Glannau Caergybi a Land and Lakes yn gostus iawn i'n hawdurdod ac i bobl Ynys Môn. Petai Cytundeb Perfformiad Cynllunio wedi bod ar gael, mae yna siawns y byddai'r datblygwyr wedi gwrando ar yr etholwyr.

Rwy'n gofyn i unrhyw ddatblygwyr lofnodi Cytundeb Perfformiad Cynllunio a bod y Cytundeb hwn ar gael i etholwyr Ynys Môn a'u bod yn ymwybodol o'r hyn sy'n cael ei gytuno. Byddai hyn yn unol arfer mewn Awdurdodau Lleol eraill.

Eiliodd y Cynghorydd Shaun Redmond y cynnig.

Dywedodd y Cynghorydd Redmond ei bod yn hanfodol sefydlu cytundebau Perfformiad Cynllunio pan gaiff datblygiadau mawr eu cynnig mewn cymunedau lleol. Nododd fod rhaid i gymunedau lleol gael gwybod am y broses gyda datblygiadau mawr er mwyn lleddfu unrhyw bryderon ynglŷn ag effaith datblygiad o'r fath.

Ymatebodd yr Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd trwy ddweud fod y Siarter Cytundeb Perfformiad Cynllunio (CPC) wedi'i ddiweddarau yn 2014 ac mae'r Siarter yn datgan bod CPC yn gytundeb gwirfoddol rhwng datblygwyr prosiectau datblygu mawr a'r Cyngor. Cynhelir trafodaethau gyda'r datblygwyr cyn iddynt gyflwyno cais cynllunio i'r Awdurdod Cynllunio ond nid yw'r Cyngor yn gallu gorfodi datblygwyr i ymrwmo i CPC. Cyfeiriodd yr Aelod Portffolio at y prosiect Land and Lakes a dywedodd na sefydlwyd cytundeb CPC ond roedd y datblygwyr wedi cytuno i dalu costau cyfreithiol y Cyngor ac i lofnodi cytundeb A106. Mewn perthynas â Glannau Caergybi, roedd trafodaethau ynglŷn â'r datblygiad wedi digwydd yng nghyswllt y CPC ond cafodd y cais cynllunio ei gyflwyno cyn oedd y Siarter mewn lle.

Dywedodd y Cynghorydd Robert Ll Jones yr hoffai weld cofnodion manwl yn cael eu cadw yn ystod y drafodaeth ar CPC gyda datblygwyr er mwyn i'r cyhoedd allu cael mynediad at y trafodaethau a gynhaliwyd. Nododd fod cytundeb CPC wedi'i sefydlu mewn perthynas â'r prosiect Wylfa Newydd lle cafwyd cofnod o pa daliadau a wnaed a chyfraniad o £6.8m o'r prosiect. Mynegodd y Cynghorydd Jones, heb CPC wedi'i lofnodi, nid oes cofnod o'r ffioedd a chostau y mae'r awdurdod hwn wedi gorfod eu talu.

Adroddodd y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd y caiff ffi ei chodi am bob cais cynllunio a gyflwynir i'r Cyngor sy'n galluogi'r capasiti i brosesu'r cais. O ran datblygiadau mwy o faint, rhoddir y CPC mewn lle er budd yr awdurdod cynllunio a'r datblygwr, i sicrhau bod y capasiti ar gael i ddelio gyda datblygiadau mawr, cymhleth. Nododd mewn perthynas â'r prosiect Wylfa Newydd nad oedd yr awdurdod cynllunio lleol wedi derbyn ffi gynllunio gan na fyddai'r Awdurdod Lleol wedi gwneud penderfyniad ynglŷn â'r cais hwnnw. Felly, yr unig gyfrwng ariannu oedd ar gael i'r awdurdod lleol er mwyn sicrhau'r capasiti i ddelio â datblygiad mor fawr a chymhleth oedd trwy CPC. Dywedodd y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ymhellach fod pob awdurdod lleol yn adrodd i Lywodraeth Cymru sy'n cynnwys nifer o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol ar berfformiad ynghyd â manylion am yr incwm o unrhyw broses gynllunio statudol.

Dywedodd Cadeirydd y Cyngor yr ymddengys mai proses wirfoddol yw i ddatblygwyr gytuno i fynd i gytundeb CPC, ac na all awdurdodau cynllunio lleol orfodi'r broses.

Ymatebodd y Cynghorydd Robert LI Jones ei fod yn ymwybodol mai proses wirfoddol oedd CPC ond dymunai gael dogfennaeth fod ar gael ynglŷn â pham roedd datblygwr wedi penderfynu peidio mynd i gytundeb CPC a bod costau sy'n gysylltiedig â datblygiad o'r fath yn cael eu cofnodi.

Yn y bleidlais ddilynol PENDERFYNWYD peidio cefnogi'r cynigiad.

- Cyflwynwyd y Rhybudd o Gynnig canlynol gan y Cynghorydd Robert LI Jones:-

Yn ystod yr ugain mlynedd diwethaf, mae mwy a mwy o gapeli ac eglwysi wedi cau ar Ynys Môn gyda hynny'n golygu colli llefydd cyfarfod cymunedol sydd wedi gwasanaethu ein trigolion am dros gant a hanner o flynyddoedd. Roedd ym mhob pentref ar Ynys Môn un neu ragor o addoldai a llawer iawn mwy yn ein trefni.

A fedr yr Adran Gynllunio, drwy eu Swyddog Treftadaeth, edrych ar beth sydd wedi digwydd i'r llefydd cyfarfod hyn a pha gofnodiadau sy'n cael eu cadw i ddiogelu hanes yr adeiladau pwysig hyn fel rhan o'n hanes dros yr 150 mlynedd diwethaf. A fyddai modd dod ag adroddiad llawn yn ôl i'r Cyngor. Mae gan nifer o'r capeli a'r eglwysi hyn goflechi marmor a chofnodiadau eraill o'r dynion a'r merched ifanc a fu farw yn y ddau ryfel byd – beth sy'n digwydd i'r rhain ac a fyddai modd eu cofnodi.

Eiliodd y Cynghorydd Peter Rogers y cynnig.

Dywedodd y Cynghorydd Rogers ei bod yn bwysig diogelu cofnodion hanesyddol o fewn yr eglwysi a'r capeli.

Ymatebodd yr Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd ei bod yn ddyletswydd ar Awdurdod Lleol i gofnodi cofnodion hanesyddol o dan y ddeddfwriaeth 1979 neu 1990 o fewn adeiladau cofrestredig. Fodd bynnag, nid oes gan y mwyafrif o asedau hanesyddol o fewn capeli ac eglwysi warchodaeth statudol. Er yn rhannu'r pryderon pan fydd capeli ac eglwysi a llefydd addoli hanesyddol yn gorfod cau, nid oes gan yr awdurdod yr adnodd i gadw cofnodion o'r fath. Fodd bynnag, wrth brosesu ceisiadau cynllunio i drawsnewid capeli ac eglwysi mae'r Awdurdod Cynllunio yn gwneud cais i'r datblygwr gadw cofnodion o'r coflechi a'r cofnodion o fewn yr adeiladau.

Roedd y Cynghorydd Gwilym O Jones yn dymuno mynegi ei ddiolch bod y Rhybudd o Gynnig wedi'i gyflwyno i'r Cyngor iddo ei ystyried. Mynegodd fod y sefyllfa'n wahanol gyda gwahanol enwebiadau gan fod gan y Presbyteriaid gyfleuster cofnodion canolog i gadw cofnodion o'r fath tra bod rhaid i eraill ddelio gyda'r sefyllfa yn lleol. Nododd y dylai'r cymunedau lleol a Chynghorau Cymuned allu hwyluso'r gwaith o gadw cofnodion o goflechi a chofrestri pan fydd capel neu eglwys yn cau.

Dywedodd y Cynghorydd Ieuan Williams, er ei fod yn derbyn bod angen cofnodi cofnodion hanesyddol mewn adeiladu addoli hanesyddol, ystyriai mai mater i'r eglwysi neu'r capeli oedd gwneud yn siŵr bod cofnodion o'r fath yn cael eu cadw.

Yn y bleidlais ddilynol PENDERFYNWYD peidio cefnogi'r cynnig.

6. CYFLWYNO DEISEBAU

Dywedodd y Cadeirydd fod deiseb wedi dod i law gan y Cynghorydd Kenneth P Hughes gyda 131 o lofnodion arni, yn gwrthwynebu'r estyniad i'r traffig ar yr A5025 ac i'r cynnydd yn y traffig drwy bentref f Llanfachraeth cyn bydd y lôn osgoi yn cael ei hadeiladu.

Dywedodd y Cynghorydd K P Hughes fod yna bryderon mawr wedi bod ym mhentref Llanfachraeth ynglŷn â'r cynnydd yn y traffig oherwydd prosiect Wylfa Newydd. Diolchodd i Gadeirydd y Cyngor am gwrdd â chynrychiolwyr o ardal Llanfachraeth ac am dderbyn y ddeiseb. Fodd bynnag, dywedodd oherwydd ar ansicrwydd ynglŷn â phrosiect Wylfa Newydd, efallai na fyddai'r cynnydd mewn traffig trwy bentref Llanfachraeth yn digwydd.

7. CYLLIDEB 2019/20 A'R STRATEGAETH ARIANNOL TYMOR CANOL

Cyflwynodd yr Aelod Portffolio Cyllid gynigion y Pwyllgor Gwaith ar gyfer cyllidebau Refeniw a Chyfalaf 2019/20, y Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys a gosod y Dreth Gyngor – eitemau 7(a) i (ch) yn y Rhaglen. Dywedodd mai'r gyllideb hon fu'r gyllideb fwyaf heriol i'r Cyngor orfod ei chyflwyno. Dechreuwyd y broses gyllideb gychwynnol ym mis Mehefin 2018 a chafodd adolygiadau unigol eu cynnal o'r holl wasanaethau o fewn y Cyngor. Fe heriwyd y gwasanaethau i adnabod gwerth £5m o arbedion yn unol â'r Cynllun Ariannol Tymor Canol. Cynhaliwyd nifer o weithdai yn ystod mis Hydref gyda'r gwasanaethau'n cyflwyno eu cynigion arbedion i'w hystyried, a gwahoddwyd holl Aelodau'r Cyngor i fynychu. Roedd yr holl gynigion arbedion a gyflwynwyd yn dod i gyfanswm o £3.747m. Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus o 15 Tachwedd i 31 Rhagfyr, 2018 gan ganolbwyntio ar y 15 o brif gynigion arbedion. Dywedodd yr Aelod ei fod yn gwerthfawrogi'r ymateb i'r ymgynghoriad cyhoeddus ac mai'r ymgynghoriad ar y broses o osod y gyllideb sydd wedi derbyn y nifer uchaf o ymatebion erioed gan y Cyngor. Nododd fod y Cyngor wedi cynnal 6 cyfarfod gyda gwahanol grwpiau a budd-ddeiliaid i drafod yr arbedion arfaethedig a chael syniad o'u barn. Y neges gref o'r cyfarfodydd hyn oedd fod angen gwarchod cyllidebau addysg er mwyn cynnig yr addysg orau bosib mewn ysgolion. Cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar 4 Chwefror, 2019 ac fe adroddodd y Cadeirydd yn ôl i'r Pwyllgor Gwaith ar 18 Chwefror, 2019.

Nododd hefyd pe na bai'r Cyngor yn gosod cyllideb ddarvoudus yn y cyfarfod heddiw, yna mae'n bosib y gallai'r Cyngor wynebu problemau ariannol sylweddol fel yr adroddwyd gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 18 Chwefror, 2019. Mae'n rhaid i'r Cyngor osod cyllideb sy'n cryfhau sefyllfa ariannol y Cyngor, ac yn bwysicaf oll, sy'n gwarchod y

gwasanaethau y mae'r bobl fwyaf bregus yn ddibynnol arnynt sef y gwasanaethau oedolion, plant ac addysg. Mae'r sefyllfa ariannol enbyd y mae awdurdodau llywodraeth leol ar draws y DU yn ei hwynebu yn ganlyniad i bolisiâu llymder Llywodraeth y DU. Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi torri'r ffigyrau setliad i lywodraeth leol; mae awdurdodau lleol yng Ngogledd Cymru a Phowys wedi gweld gostyngiad o dros £2.3m yn y gyllideb gan Lywodraeth Cymru tra bod awdurdodau lleol De Cymru wedi gweld cynnydd o £30m yn eu setliad llywodraeth lleol. Nododd hefyd fod cynnydd mewn dyfarniadau tâl staff a phensiynau athrawon a'r cynnydd ym mhraesept yr Awdurdod Tân wedi rhoi pwysau ar y gyllideb. Dywedodd yr Aelod Portffolio nad oes gan yr awdurdod gyllideb o fewn ei gronfeydd wrth gefn i gau'r bwlch yn y diffyg ariannol y mae'r Cyngor yn ei wynebu. Nododd fod y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 wedi adrodd yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 18 Chwefror fod lefel y cronfeydd cyffredinol wedi cyrraedd pwynt tyngedfennol ac na ddylid gadael iddynt ostwng ddim pellach. Dywedodd ymhellach fod yr Archwilydd Cyffredinol yn ei lythyr dyddiedig 5 Chwefror, 2019 i'r Cyngor hwn wedi amlinellu nad yw'n gynaliadwy i ddibynnu ar gronfeydd wrth gefn i gefnogi costau cynyddol y gwasanaethau. O ganlyniad, argymhelliad y Pwyllgor Gwaith i'r Cyngor llawn oedd cynyddu'r Dreth Gyngor 9.5% a fydd yn galluogi'r awdurdod i leihau'r toriadau ariannol i'r gwasanaethau addysg o £1.7m i £626k. Hefyd, os derbynnir cyllid ariannol gan Lywodraeth y DU tuag at ariannu'r cynnydd yn y cyfraniad i bensiynau athrawon (mae'r awdurdod wedi cyllidebu ar gyfer hyn eisoes yn y gyllideb) bydd hanner y swm a dderbynnir yn cael ei ddefnyddio i ostwng y lleihad i gyllidebau ysgolion ymhellach.

Mynegodd yr Aelod Portffolio Cyllid y bydd cynnydd o 9.5% yn y Dreth Gyngor yn anodd i drigolion Ynys Môn ond dyma'r opsiwn darbodus sydd ar gael yn yr amgylchiadau anodd hyn. Golyga hyn y bydd y Dreth Gyngor gyfartalog i bob cartref yn cynyddu £2 yr wythnos er mwyn gwarchod y gwasanaethau pwysicaf h.y. y gwasanaethau plant, oedolion ac addysg. Fodd bynnag, yn dilyn y cynnydd hwn bydd y Cyngor yn parhau i fod â'r gyfradd treth gyngor isaf ond un yng ngogledd Cymru.

(d) Diwygio'r Gyllideb

Derbyniwyd y gwelliant canlynol i'r Gyllideb gan Grŵp Annibynwyr Môn, ar ôl derbyn rhybudd o hynny o dan Baragraff 4.3.2.2.11 y Cyfansoddiad fel a ganlyn:-

'Hoffai Grŵp Annibynwyr Môn gynnig cynnydd o 5% yn y Dreth Gyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2019-2020.

Gwneir hyn drwy:-

- beidio â llenwi swydd wag y Prif Weithredwr Cynorthwyol – arbediad o £100,000;
- gostwng nifer yr Aelodau sydd ar y Pwyllgor Gwaith o 9 i 7 – arbediad o £26,464;
- gohirio adeiladu'r safle i Sipsiwn a Theithwyr yn Star – arbediad o £33,600 yn y Taliadau Cyllido Cyfalaf;

- gostwng y gyllideb ar gyfer y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor o ganlyniad i osod Treth Gyngor is na'r un a gynigiwyd gan y Pwyllgor Gwaith – arbediad o £225,000;
- cynnydd o 5% yn y Dreth Gyngor. Byddai hyn yn golygu bod y dreth ar gyfer Band D yn £1,197.18 – cynnydd blyneddol o £56.97;
- cynyddu'r premiwm ar Dai Gwag i 35% yn hytrach na'r 100% a gynigiwyd gan y Pwyllgor Gwaith;
- byddai'r gostyngiad yn y Dreth Gyngor a'r Premiwm ar Gartrefi Gwag yn golygu lleihad o £1,950,449 yn yr arian a geir drwy'r Dreth Gyngor a byddai modd cyllido hynny drwy ostwng gwariant o £385,449 (gweler uchod) trwy ddefnyddio £1m o'r arian wrth gefn sydd wedi'i glustnodi a thrwy ddefnyddio £565,000 o'r balansau cyffredinol;
- os bydd cyllid ychwanegol yn cael ei ryddhau ar gyfer pensiwn, bydd yn cael ei drosglwyddo'n ôl i'r balansau cyffredinol.'

Dywedodd y Cynghorydd Robert Ll Jones, Aelod Portffolio Cysgodol ar gyfer Cyllid, fod y Blaid sydd mewn Grym yn dymuno codi'r Dreth Gyngor yn uwch nag y mae'r Cyngor hwn wedi'i wynebu erioed. Byddai'r gwelliant i'r gyllideb a gynigir gan yr Wrthblaid yn cynnig cynnydd o 5% yn y Dreth Gyngor yn hytrach na'r 9.5% a gynigiwyd gan y Blaid mewn Grym. Dywedodd fod y cyfraddau llog yn isel a dylid cadw unrhyw gynnydd yn y Dreth Gyngor o dan y gyfradd chwyddiant. Pwysodd ar y Cyngor i wrthod y gyllideb oedd gerbron y Cyngor llawn.

Eiliodd y Cynghorydd Bryan Owen y gwelliant.

Gofynnodd y Cadeirydd i'r Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 ymateb i'r gwelliant gerbron y Cyngor llawn a gofynnodd a oedd yn cydymffurfio â'r Ddeddf ofynnol wrth osod cyllideb y Dreth Gyngor.

Cyfeiriodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 at Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992. O dan y Ddeddf, mae'n ofynnol bod y Cyngor yn sicrhau ei fod yn cynhyrchu cyllideb sy'n ymateb i'r galw a chostau yn y gwasanaethau am y flwyddyn i ddod. Nododd fod y gwelliant a gyflwynwyd gan yr Wrth-blaid yn cydymffurfio â'r Ddeddf. Dywedodd ymhellach, fel Swyddog Adran 151 fod ganddo ddyletswydd o dan Adran 25 Deddf Llywodraeth Leol 2003 i wneud asesiad o'r gyllideb ac i adrodd ar gadernid amcangyfrifon y gyllideb a pha mor ddigonol yw'r arian wrth gefn a gynigir. Mae'r asesiad o'r argymhelliad gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 18 Chwefror, 2019 wedi'i gynnwys yn Rhan 6 yr adroddiad sydd gerbron y Cyngor llawn. Mae'r cynnig gan yr Wrthblaid yn lleihau'r gwariant £385k sy'n cyfateb i 0.28% o'r gwariant net. Nid yw'r newid hwn mewn gwariant yn sylweddol ac nid yw'n newid barn y Swyddog Adran 151 ynghylch cadernid y gyllideb a gynigiwyd gan yr Wrthblaid. Mae'r Ddeddf hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Swyddog Adran 151 wneud asesiad o'r cronfeydd cyffredinol, ac mae hwn wedi'i gynnwys yn Rhan 8 yr adroddiad. Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth, yn ei farn broffesiynol ef, fod cronfeydd wrth gefn cyffredinol y Cyngor yn rhy isel ac y dylai'r isafswm balansau fod yn £6.7m. Ar 31 Mawrth, 2019 roedd y balansau cyffredinol yn sefyll ar tua £4.6m sydd dros £2m yn is na'r isafswm sydd wedi'i gyfrifo. Dywedodd y Swyddog ei fod yn derbyn, yn y sefyllfa

ariannol bresennol, nad yw'n bosib cyllidebu ar gyfer unrhyw waged yn y gyllideb er mwyn dod â'r cronfeydd cyffredinol yn ôl i'r lefel ofynnol ac y bydd yn cymryd tua 3 i 5 mlynedd i ddod â'r cronfeydd wrth gefn yn ôl i'r lefel ddisgwyliedig. Mae'r gwelliant i'r gyllideb a gyflwynwyd yn peri lefel o risg i'r cronfeydd cyffredinol a nododd ei fod wedi cael trafodaethau gyda'r Wrthblaid, ac wedi hynny cylchredwyd e-bost ymysg yr Wrthblaid yn amlinellu'r risgiau wrth defnyddio'r cronfeydd cyffredinol; darllenwyd yr e-bost allan i'r Cyngor llawn.

Ymatebodd Arweinydd y Cyngor i'r gwelliant i'r gyllideb gan yr Wrthblaid mewn perthynas â pheidio llenwi swydd wag y Prif Weithredwr Cynorthwyol – gan arbed £100,000. Mae trafodaethau'n cael eu cynnal ar hyn o bryd trwy'r Pwyllgor Penodi ynglŷn â swydd wag y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes). Lleihau nifer yr Aelodau ar y Pwyllgor Gwaith o 9 i 7 – gan arbed £26,464. Dywedodd iddi wneud penderfyniad i gynyddu aelodaeth y Pwyllgor Gwaith; mae profiad eang ymysg yr aelodau ac maent o gefndiroedd a phrofiadau gwahanol. Mae'r Pwyllgor Gwaith yn parhau i ymdrechu i sicrhau cyfleoedd cyflogaeth ar yr ynys. Gohirio adeiladu'r Safle i Sipsiwn a Theithwyr yn Star – gan arbed £33,600 mewn Taliadau Cyllido Cyfalaf. Mae canfod safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr yn ddyletswydd statudol yn Neddf Tai Cymru 2014.

Fe gyfeiriodd Aelod at y cynnydd y mae'r Cyngor yn ei wynebu o ran ei gyfraniad at bensiynau athrawon, sy'n dod i gyfanswm o £800k. Dywedodd os yw Llywodraeth y DU am gyfrannu tuag at y cynnydd yng nghyfraniad pensiynau athrawon yn Lloegr yna dylai Llywodraeth Cymru roi cyllid i awdurdodau lleol allu ariannu'r cynnydd. Dywedodd ymhellach y dymunai weld plant yr Ynys yn cael yr addysg orau bosib a dywedodd ei fod yn cefnogi argymhelliad y Pwyllgor Gwaith i leihau'r toriadau ariannol i'r gwasanaethau addysg o £1.7m i £626k.

Amlinellodd yr Wrthblaid y materion canlynol mewn perthynas â gosod y gyllideb am 2019/20:-

- Bydd 9.5% yn cael effaith ddifrifol ar drigolion yr Ynys, gyda phobl eisoes yn wynebu cynnydd yn eu biliau ynni;
- Bydd y golled cyflogaeth yn ddiweddar ar yr Ynys yn cael effaith ddifrifol ar y rheini sydd wedi eu heffeithio;
- Mae £9m wedi'i neilltuo o fewn y cronfeydd sydd wedi'u clustnodi – h.y. £620k sydd heb ei ddefnyddio mewn prosiectau TG a dros £1.25m o fewn y cronfeydd yswiriant;
- Dylid rhoi blaenoriaeth i ohirio adeiladu'r safle i Sipsiwn a Theithwyr pan ddaw cyllid ar gael;
- Mae'r blaid sydd mewn grym wedi crybwyll efallai y byddai'r Dreth Gyngor yn cynyddu ar yr un lefel y flwyddyn nesaf hefyd;
- Dylid ailystyried y cynnydd o 100% ar dai gwag gan y bydd hyn yn cael effaith ar gymunedau lleol;
- Cyfeiriwyd at y ffaith fod y gyllideb addysg dros £48m a bod y cyfraniad a dderbynnir gan LIC yn £52m. Petai addysg wedi derbyn y cyfraniad gan LIC yn ei gyfanrwydd ni fyddai angen diogelu cyllideb y gwasanaeth;

- Mae gorwariant wedi parhau yn yr Adran Gwasanaethau Cymdeithasol ac y llynedd cafodd 1% o'r cyllid Addysg ei drosglwyddo i gyllideb y Gwasanaethau Cymdeithasol;
- Dylai'r Cyngor gymryd mantais o gynigion gan gwmnïau llwyddiannus o'r sector preifat ar yr Ynys sydd wedi cynnig eu gwasanaethau i fynychu sesiynau briffio i roi cefnogaeth ac arweiniad;
- Mae angen rheolaeth well a phrydlon o'r modd y caiff asedau'r Cyngor eu gwerthu.

Cyfeiriodd Arweinydd y Cyngor at y cyfeiriad a wnaed gan yr Wrthblaid at y cronfeydd sydd wedi'u clustnodi a dywedodd bod rhan o'r arian sydd yn y cronfeydd hyn tuag at gefnogi pobl fregus h.y. mae £100k ar gyfer Cefnogi Pobl yn y cronfeydd sydd wedi'u clustnodi (cefnogaeth yng nghyswllt trais domestig sydd ar gynnydd yn y rhanbarth) – mae Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru wedi mynegi bod angen i awdurdodau lleol gynyddu adnoddau er mwyn trechu trais domestig, sy'n amcan rhanbarthol; a 100k yn y cronfeydd wedi'u clustnodi ar gyfer y gyllideb Gorfforaethol Pobl Fregus.

Dywedodd yr Arweinydd fod nifer o'r gwasanaethau yn y Cyngor yn wynebu galw cynyddol ar adeg pan fo llai o adnoddau, a neb yn fwy na'r Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n gofalu am y bobl fwyaf bregus mewn cymdeithas.

Yn dilyn trafodaethau pellach, cytunwyd i gynnal pleidlais ar y gwelliant a gynigiwyd i'r gyllideb gan yr Wrthblaid.

Yn unol â pharagraff 4.1.18.4 yn y Cyfansoddiad, gofynnodd yr Wrthblaid am bleidlais gofnodedig ar y gwelliant a gynigiwyd. Nid oedd digon o aelodau wedi gofyn hyn er mwyn cyrraedd y nifer gofynnol i gael pleidlais gofnodedig.

Yn y bleidlais ddilynol, **PENDERFYNWYD peidio cefnogi'r gwelliant i'r gyllideb.**

Dymunai'r Cynghorydd A M Jones iddo gael ei gofnodi bod yr Wrthblaid wedi cynnig bod y Dreth Gyngor yn cael ei chynyddu 5%.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Cyllid fod angen dwyn pwysau ar Lywodraeth Cymru a'r Llywodraeth Ganolog am setliad tecach i lywodraeth leol. Cynigiodd y gyllideb i'r Cyngor a'r argymhellion oedd wedi eu cynnwys yn (a) a (ch) yr adroddiadau. Eiliodd yr Arweinydd y cynnig.

Yn y bleidlais ddilynol, **PENDERFYNWYD :-**

- **Derbyn y cynigion cyllidebol a'r Strategaeth Rheoli Trysorlys fel y'u cyflwynwyd ar gyfer 2019/20;**
- **Derbyn y penderfyniad drafft mewn perthynas â'r Dreth Gyngor fel yr ymddengys yn (ch) yn y Rhaglen:-**

1. (a) Yn unol ag argymhellion y Pwyllgor Gwaith, i fabwysiadu'r Cynllun Ariannol Tymor Canol yn Adran 11 Cynllun Ariannol Tymor Canol ac Adran 9 y Gyllideb 2019/20, fel Strategaeth Cyllideb oddi mewn i ystyr a roddir yn y Cyfansoddiad, ac i gadarnhau y daw'n rhan o'r fframwaith cyllidebol gyda'r eithriad o'r ffigyrau a ddisgrifir fel rhai cyfredol.
- (b) Yn unol ag argymhellion y Pwyllgor Gwaith, i fabwysiadu cyllideb refeniw 2019/20 fel y gwelir honno yn Atodiad 4 Cynllun Ariannol Tymor Canol a'r Gyllideb 2019/20.
- (c) Yn unol ag argymhellion y Pwyllgor Gwaith, i fabwysiadu cyllideb cyfalaf fel y gwelir hwnnw yn yr adroddiad Cyllideb Cyfalaf 2019/20.
- (ch) Dirprwyo i'r Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) y pŵer i wneud addasiadau rhwng penawdau yn Atodiad 4 Cynllun Ariannol Tymor Canol a'r Gyllideb 2019/20 er mwyn rhoi effaith i benderfyniadau'r Cyngor.
- (d) Dirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith, ym mlwyddyn ariannol 2019/20, y pwerau i drosglwyddo cyllidebau rhwng penawdau fel a ganlyn:-
 - (i) pwerau dilyffethair i wario pob pennawd cyllidebol unigol yn Atodiad 4 Cynllun Ariannol Tymor Canol a'r Gyllideb 2019/20 yn erbyn pob gwasanaeth unigol, ar y gwasanaeth perthnasol;
 - (ii) pwerau i gymeradwyo'r defnydd o'r arian wrth gefn clustnodedig a rhai gwasanaeth i gyllido cynigion gwariant unwaith-ac-am-byth sy'n cyfrannu tuag at gyflawni amcanion y Cyngor a gwella gwasanaethau;
 - (iii) pwerau i drosglwyddo o'r ffynonellau incwm newydd neu uwch.
- (dd) Dirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith, mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol 2019/20 ac ar gyngor y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau), y pŵer i ryddhau hyd at £500k o falansau cyffredinol i ddelio gyda blaenoriaethau yn codi yn ystod y flwyddyn.
- (e) Dirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith, mewn perthynas â'r cyfnod hyd at 31 Mawrth 2020, y pwerau a ganlyn:-
 - (i) pwerau i wneud ymrwymïadau newydd o gyllidebau refeniw y dyfodol hyd at y symiau a nodir ar gyfer blaenoriaethau newydd yn y Cynllun Ariannol Tymor Canol;
 - (ii) y pwerau a'r ddyletswydd i baratoi cynlluniau i gyflawni arbedion cyllidebol refeniw fel yr awgrymir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canol;
 - (iii) pwerau i drosglwyddo cyllidebau rhwng prosiectau cyfalaf yn yr adroddiad Cyllideb Cyfalaf 2019/20 ac ymrwymo adnoddau yn y blynyddoedd dilynol gan gydymffurfio gyda'r fframwaith cyllidebol.
- (f) Pennu a chymeradwyo'r dangosyddion pwylllog a rhai'r trysorlys sy'n amcangyfrifon a therfynau am 2019/20 ymlaen fel sy'n ymddangos yn yr adroddiad Datganiad ar Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2019/20.
- (ff) Cymeradwyo'r Datganiad ar Strategaeth Rheoli'r Trysorlys am 2019/20.
- (g) Cadarnhau y bydd eitemau 1(b) i (ff) yn dod yn rhan o'r fframwaith cyllidebol.

2. **PENDERFYNWYD** mabwysiadu a chadarnhau i bwrpas y flwyddyn ariannol 2019/20 benderfyniad y Cyngor Sir a gynhaliwyd ar 10 Mawrth 1998, bod y Cyngor Sir yn pennu lefel y disgownt sy'n gymwys i'r Dosbarth penodedig A a Dosbarth penodedig B o anheddau dan Adran 12 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (a ddiwygiwyd), a ddisgrifir gan Rheoliadau'r Dreth Gyngor (Dosbarthau Rhagnodedig ar Anheddau) (Cymru) 1998, fel a ganlyn:-

Dosbarth Penodedig A	Dim Disgownt
Dosbarth Penodedig B	Dim Disgownt

3. **PENDERFYNWYD** mabwysiadu a chadarnhau i bwrpas y flwyddyn ariannol 2019/20, benderfyniad y Cyngor Sir a gynhaliwyd ar 6 Mawrth 2007 bod y Cyngor Sir yn pennu lefel disgownt sy'n gymwys i Ddosbarth penodedig C o anheddau dan Adran 12 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (a ddiwygiwyd), a ddisgrifir gan y Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor) a'r Dreth Gyngor (Dosbarthiadau Rhagnodedig ar Anheddau) (Cymru) (Diwygiad) 2004, fel a ganlyn:-

Dosbarth Penodedig C	Dim Disgownt
----------------------	--------------

4. **PENDERFYNWYD** datgymhwyso unrhyw ddisgownt(au) a ganiatawyd i anheddau gwag tymor hir ac anheddau a feddiannir yn achlysurol (a elwir fel arfer yn ail gartrefi) ac i amrywio penderfyniad y Cyngor llawn a wnaed ar 28 Chwefror 2018 a gwneud cais am y flwyddyn ariannol 2019/20 swm uwch o'r Ddeth Gyngor (a elwir yn breimiwm y Dreth Gyngor) o 100% o gyfradd safonol y Dreth Gyngor ar gyfer anheddau gwag hirdymor ac ar gyfer anheddau a feddiannir o bryd i'w gilydd (a elwir fel arfer yn ail gartrefi) i gymhwyso swm uwch o Dreth Gyngor (a elwir yn breimiwm y Dreth Gyngor) o 35% o dan Adrannau 12A a 12B o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 fel y'i mewnosodwyd gan Adran 139 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014.
5. Nodi bod y Cyngor yn ei gyfarfod ar 28 Chwefror 1996 wedi penderfynu na fydd yn trin unrhyw gostau yr aiff y Cyngor iddynt mewn rhan o'i ardal nac wrth gyfarfod unrhyw ardoll neu ardoll arbennig fel costau arbennig a bod y penderfyniadau i barhau mewn grym hyd oni fyddant yn cael ei diddymu'n benodol.
6. Y dylid nodi bod y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 26 Tachwedd 2018 wedi cymeradwyo'r symiau a glandrwyd gan Gyngor Sir Ynys Môn fel sail y Dreth Gyngor ar gyfer 2019/20 a nodi ymhellach bod y Cyngor llawn yn ei gyfarfod ar 11 Rhagfyr 2018 wedi cymeradwyo y bydd y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yn lleol yn parhau fel y mae am 2019/20. Nodwyd hefyd fod y Cyngor llawn yn ei gyfarfod ar 28 Chwefror 2018 wedi mabwysiadu a chymeradwyo Polisi Dewisol Dreth Gyngor lleol dan Adran 13A Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992.
7. Yn ei gyfarfod ar 26 Tachwedd 2018, penderfynodd y Pwyllgor Gwaith, yn unol â Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor)(Cymru) 1995 (SI1995/2561) fel y'i diwygiwyd gan SI1999/2935 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor) a'r Dreth Gyngor (Dosbarthiadau Rhagnodedig o Anheddau)(Cymru)(Diwygiad) 2004, a'r Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor)(Cymru)(Diwygiad) 2016, gymeradwyo'r symiau a glandrwyd gan Gyngor Sir Ynys Môn fel ei sail dreth ac ar gyfer rhannau o'r ardal, am y flwyddyn 2019/20, fel a ganlyn:-

a) 31,571.46 yw'r swm a bennwyd gan y Pwyllgor Gwaith fel sail y dreth gyngor Cyngor Sir Ynys Môn am y flwyddyn.

b) Y rhannau o ardal y Cyngor, sef y symiau a glandrwyd gan y Pwyllgor Gwaith fel y sail ar gyfer dreth gyngor Cyngor Sir Ynys Môn am y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'i ardal lle mae un neu fwy o eitemau arbennig yn berthnasol, yw fel a ganlyn:-

Amlwch	1,506.32
Biwmares	1,095.94
Caergybi	3,927.52
Llangefni	1,965.35
Porthaethwy	1,443.42
Llanddanielfab	379.48
Llanddona	400.39
Cwm Cadnant	1,171.95
Llanfair Pwllgwyngyll	1,323.32
Llanfihangel Ysgeifiog	693.04
Bodorgan	459.96
Llangoed	663.77
Llangristiolus a Cerrig Ceinwen	632.10
Llanidan	421.79
Rhosyr	1,027.19
Penmynydd	246.31
Pentraeth	571.10
Moelfre	631.10
Llanbadrig	696.84
Llanddyfnan	508.21
Llaneilian	579.31
Llannerch-y-medd	532.02
Llaneugrad	185.47
Llanfair Mathafarn Eithaf	1,871.09
Cylch y Garn	403.68
Mechell	565.96
Rhos-y-bol	484.57
Aberffraw	302.95
Bodedern	430.87

Bodffordd	414.40
Trearddur	1,303.70
Tref Alaw	266.72
Llanfachraeth	231.49
Llanfaelog	1,298.09
Llanfaethlu	293.54
Llanfair-yn-Neubwll	565.06
Valley	993.83
Bryngwran	365.99
Rhoscolyn	360.99
Trewalchmai	356.63

8. Bod y symiau a ganlyn bellach yn cael eu pennu gan y Cyngor ar gyfer y flwyddyn 2019/20, yn unol ag Adrannau 32 i 36 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992:-

- a) £193,484,077 sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodwyd yn Adran 32(2) (a) i (d) y Ddeddf.
- b) £56,832,650 sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodwyd yn Adran 32(3) (a) a (c) y Ddeddf.
- c) £136,651,427 sef y swm sy'n cyfateb i'r gwahaniaeth rhwng cyfanswm 8(a) uchod a chyfanswm 8(b) uchod, a bennwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 32(4) y Ddeddf, yn gyllideb angenrheidiol ar gyfer y flwyddyn.
- ch) £95,791,012 sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn amcangyfrif y byddant yn daladwy yn ystod y flwyddyn i Gronfa'r Cyngor gyda golwg ar drethi annomestig a ail-ddosberthir, grant cynnal refeniw a grant arbennig, gan dynnu unrhyw swm a bennwyd yn unol ag Adran 33(3) y Ddeddf.
- d) £1,294.22 sef y swm yn 8(c) uchod llai'r swm yn 8(ch) uchod, gan rannu'r cyfan â'r swm a nodir yn 7(a) uchod, a bennwyd gan y Pwyllgor Gwaith, yn unol ag Adran 33(1) y Ddeddf, sef swm sylfaenol y dreth gyngor am y flwyddyn.
- dd) £1,441,310 Adran 34(1) sef cyfanswm yr holl eitemau arbennig y cyfeirir atynt yn y Ddeddf.
- e) £1,248.57 sef y swm yn 8(d) uchod llai'r canlyniad a geir wrth rannu'r swm yn 8(dd) uchod â'r swm yn 7(a) uchod, a bennwyd gan y Pwyllgor Gwaith, yn unol ag Adran 34(2) y Ddeddf, sef swm sylfaenol y dreth gyngor am y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'r ardal lle na fo unrhyw eitem arbennig yn berthnasol.

f) Rhan o Ardal y Cyngor		D
Amlwch	£	1,314.09
Biwmares	£	1,275.48
Caergybi	£	1,378.80
Llangefni	£	1,328.49
Porthaethwy	£	1,315.71
Llanddanielfab	£	1,272.24
Llanddona	£	1,264.14
Cwm Cadnant	£	1,275.39
Llanfair Pwllgwyngyll	£	1,283.31
Llanfihangel Ysgeifiog	£	1,274.49
Bodorgan	£	1,273.50
Llangoed	£	1,265.31
Llangristiolus a Cherrig Ceinwen	£	1,261.17
Llanidan	£	1,272.24
Rhosyr	£	1,274.22
Penmynydd	£	1,275.93
Pentraeth	£	1,274.76
Moelfre	£	1,266.75
Llanbadrig	£	1,287.27
Llanddyfnan	£	1,266.21
Llaneilian	£	1,270.53
Llannerch-y-medd	£	1,279.53
Llaneugrad	£	1,270.08
Llanfair Mathafarn Eithaf	£	1,276.29
Cylch y Garn	£	1,264.86
Mechell	£	1,264.86
Rhos-y-bol	£	1,264.05
Aberffraw	£	1,273.32
Bodedern	£	1,271.70
Bodffordd	£	1,273.77
Trearddur	£	1,275.39
Tref Alaw	£	1,273.86
Llanfachraeth	£	1,283.40
Llanfaelog	£	1,278.18
Llanfaethlu	£	1,268.10
Llanfair-yn-Neubwll	£	1,274.22
Y Fali	£	1,281.06
Bryngwran	£	1,276.38
Rhoscolyn	£	1,259.64
Trewalchmai	£	1,272.33

sef y symiau a geir trwy ychwanegu at y swm a geir yn 8(e) uchod, symiau'r eitem neu'r eitemau arbennig sy'n berthnasol i anheddau yn y rhannau hynny o ardal y Cyngor y cyfeiriwyd atynt uchod wedi'u rhannu ym mhob achos gan y swm yn 8(b) uchod, a bennwyd gan y Pwyllgor Gwaith yn unol ag Adran 34(3) y Ddeddf, sef symiau sylfaenol y dreth gyngor am y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'i ardal lle bo un eitem arbennig neu fwy'n berthnasol.

Valuation Bands

ff) Rhan o Ardal y Cyngor		A	B	C	D	E	F	G	H	I
Amlwch	£	876.06	1,022.07	1,168.08	1,314.09	1,606.11	1,898.13	2,190.15	2,628.18	3,066.21
Beaumaris	£	850.32	992.04	1,133.76	1,275.48	1,558.92	1,842.36	2,125.80	2,550.96	2,976.12
Holyhead	£	919.20	1,072.40	1,225.60	1,378.80	1,685.20	1,991.60	2,298.00	2,757.60	3,217.20
Llangefni	£	885.66	1,033.27	1,180.88	1,328.49	1,623.71	1,918.93	2,214.15	2,656.98	3,099.81
Menai Bridge	£	877.14	1,023.33	1,169.52	1,315.71	1,608.09	1,900.47	2,192.85	2,631.42	3,069.99
Llanddaniel-fab	£	848.16	989.52	1,130.88	1,272.24	1,554.96	1,837.68	2,120.40	2,544.48	2,968.56
Llanddona	£	842.76	983.22	1,123.68	1,264.14	1,545.06	1,825.98	2,106.90	2,528.28	2,949.66
Cwm Cadnant	£	850.26	991.97	1,133.68	1,275.39	1,558.81	1,842.23	2,125.65	2,550.78	2,975.91
Llanfair Pwllgwyngyll	£	855.54	998.13	1,140.72	1,283.31	1,568.49	1,853.67	2,138.85	2,566.62	2,994.39
Llanfihangel Ysgeifiog	£	849.66	991.27	1,132.88	1,274.49	1,557.71	1,840.93	2,124.15	2,548.98	2,973.81
Bodorgan	£	849.00	990.50	1,132.00	1,273.50	1,556.50	1,839.50	2,122.50	2,547.00	2,971.50
Llangoed	£	843.54	984.13	1,124.72	1,265.31	1,546.49	1,827.67	2,108.85	2,530.62	2,952.39
Llangristiolus a Cerrig Ceinwen	£	840.78	980.91	1,121.04	1,261.17	1,541.43	1,821.69	2,101.95	2,522.34	2,942.73
Llanidan	£	848.16	989.52	1,130.88	1,272.24	1,554.96	1,837.68	2,120.40	2,544.48	2,968.56
Rhosyr	£	849.48	991.06	1,132.64	1,274.22	1,557.38	1,840.54	2,123.70	2,548.44	2,973.18
Penmynydd	£	850.62	992.39	1,134.16	1,275.93	1,559.47	1,843.01	2,126.55	2,551.86	2,977.17
Pentraeth	£	849.84	991.48	1,133.12	1,274.76	1,558.04	1,841.32	2,124.60	2,549.52	2,974.44
Moelfre	£	844.50	985.25	1,126.00	1,266.75	1,548.25	1,829.75	2,111.25	2,533.50	2,955.75
Llanbadrig	£	858.18	1,001.21	1,144.24	1,287.27	1,573.33	1,859.39	2,145.45	2,574.54	3,003.63
Llanddyfnan	£	844.14	984.83	1,125.52	1,266.21	1,547.59	1,828.97	2,110.35	2,532.42	2,954.49
Llaneilian	£	847.02	988.19	1,129.36	1,270.53	1,552.87	1,835.21	2,117.55	2,541.06	2,964.57
Llanerch-y-medd	£	853.02	995.19	1,137.36	1,279.53	1,563.87	1,848.21	2,132.55	2,559.06	2,985.57
Llaneugrad	£	846.72	987.84	1,128.96	1,270.08	1,552.32	1,834.56	2,116.80	2,540.16	2,963.52
Llanfair Mathafarn Eithaf	£	850.86	992.67	1,134.48	1,276.29	1,559.91	1,843.53	2,127.15	2,552.58	2,978.01
Cylch y Garn	£	843.24	983.78	1,124.32	1,264.86	1,545.94	1,827.02	2,108.10	2,529.72	2,951.34
Mechell	£	843.24	983.78	1,124.32	1,264.86	1,545.94	1,827.02	2,108.10	2,529.72	2,951.34
Rhos-y-bol	£	842.70	983.15	1,123.60	1,264.05	1,544.95	1,825.85	2,106.75	2,528.10	2,949.45
Aberffraw	£	848.88	990.36	1,131.84	1,273.32	1,556.28	1,839.24	2,122.20	2,546.64	2,971.08
Bodedern	£	847.80	989.10	1,130.40	1,271.70	1,554.30	1,836.90	2,119.50	2,543.40	2,967.30
Bodffordd	£	849.18	990.71	1,132.24	1,273.77	1,556.83	1,839.89	2,122.95	2,547.54	2,972.13
Trearddur	£	850.26	991.97	1,133.68	1,275.39	1,558.81	1,842.23	2,125.65	2,550.78	2,975.91
Tref Alaw	£	849.24	990.78	1,132.32	1,273.86	1,556.94	1,840.02	2,123.10	2,547.72	2,972.34
Llanfachraeth	£	855.60	998.20	1,140.80	1,283.40	1,568.60	1,853.80	2,139.00	2,566.80	2,994.60
Llanfaelog	£	852.12	994.14	1,136.16	1,278.18	1,562.22	1,846.26	2,130.30	2,556.36	2,982.42
Llanfaethlu	£	845.40	986.30	1,127.20	1,268.10	1,549.90	1,831.70	2,113.50	2,536.20	2,958.90
Llanfair-yn-Neubwll	£	849.48	991.06	1,132.64	1,274.22	1,557.38	1,840.54	2,123.70	2,548.44	2,973.18
Valley	£	854.04	996.38	1,138.72	1,281.06	1,565.74	1,850.42	2,135.10	2,562.12	2,989.14
Bryngwran	£	850.92	992.74	1,134.56	1,276.38	1,560.02	1,843.66	2,127.30	2,552.76	2,978.22
Rhoscolyn	£	839.76	979.72	1,119.68	1,259.64	1,539.56	1,819.48	2,099.40	2,519.28	2,939.16
Trewalchmai	£	848.22	989.59	1,130.96	1,272.33	1,555.07	1,837.81	2,120.55	2,544.66	2,968.77

sef y symiau a geir trwy luosi'r symiau yn 8(e) a 8(f) uchod a'r rhif sydd, yn ôl y cyfrannau a nodir yn Adran 5(1) y Ddeddf, yn berthnasol i anheddau a restrir mewn band prisiau arbennig wedi'i rannu â'r rhif sydd yn ôl y cyfrannau hynny'n berthnasol i dai a restrir ym mand prisiau D, a bennir gan y Pwyllgor Gwaith, yn unol ag Adran 36(1) y Ddeddf, yn symiau sydd i'w hystyried ar gyfer y flwyddyn gyda golwg ar y categorïau o anheddau a restrir yn y gwahanol fandiau prisiau.

9. Y dylid nodi, ar gyfer y flwyddyn 2019/20, fod Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru wedi nodi'r symiau a ganlyn mewn praesept a roddwyd i'r Cyngor, yn unol ag Adran 40 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, ar gyfer pob un o'r categorïau o anheddau a ddangosir isod:-

Awdurdod Praeseptio			Bandiau Prisiau								
			A	B	C	D	E	F	G	H	I
Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd	£		185.40	216.30	247.20	278.10	339.90	401.70	463.50	556.20	648.90

10. Wedi pennu'r cyfanswm ym mhob achos o'r symiau yn 8(ff) a 9 uchod, bod y Cyngor, yn unol ag Adran 30(2) Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, drwy hyn yn pennu'r symiau a ganlyn ar gyfer y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn 2018/19 ar gyfer pob categori o anheddau a ddangosir isod:-

Bandiau Prisiau

f) Rhan o Ardal y Cyngor		A	B	C	D	E	F	G	H	I
Amlwch	£	1,061.46	1,238.37	1,415.28	1,592.19	1,946.01	2,299.83	2,653.65	3,184.38	3,715.11
Beaumaris	£	1,035.72	1,208.34	1,380.96	1,553.58	1,898.82	2,244.06	2,589.30	3,107.16	3,625.02
Holyhead	£	1,104.60	1,288.70	1,472.80	1,656.90	2,025.10	2,393.30	2,761.50	3,313.80	3,866.10
Llangefni	£	1,071.06	1,249.57	1,428.08	1,606.59	1,963.61	2,320.63	2,677.65	3,213.18	3,748.71
Menai Bridge	£	1,062.54	1,239.63	1,416.72	1,593.81	1,947.99	2,302.17	2,656.35	3,187.62	3,718.89
Llanddaniel-fab	£	1,033.56	1,205.82	1,378.08	1,550.34	1,894.86	2,239.38	2,583.90	3,100.68	3,617.46
Llanddona	£	1,028.16	1,199.52	1,370.88	1,542.24	1,884.96	2,227.68	2,570.40	3,084.48	3,598.56
Cwm Cadnant	£	1,035.66	1,208.27	1,380.88	1,553.49	1,898.71	2,243.93	2,589.15	3,106.98	3,624.81
Llanfair Pwllgwyngyll	£	1,040.94	1,214.43	1,387.92	1,561.41	1,908.39	2,255.37	2,602.35	3,122.82	3,643.29
Llanfihangel Ysgeifiog	£	1,035.06	1,207.57	1,380.08	1,552.59	1,897.61	2,242.63	2,587.65	3,105.18	3,622.71
Bodorgan	£	1,034.40	1,206.80	1,379.20	1,551.60	1,896.40	2,241.20	2,586.00	3,103.20	3,620.40
Llangoed	£	1,028.94	1,200.43	1,371.92	1,543.41	1,886.39	2,229.37	2,572.35	3,086.82	3,601.29
Llangristiolus & Cerrig Ceinwen	£	1,026.18	1,197.21	1,368.24	1,539.27	1,881.33	2,223.39	2,565.45	3,078.54	3,591.63
Llanidan	£	1,033.56	1,205.82	1,378.08	1,550.34	1,894.86	2,239.38	2,583.90	3,100.68	3,617.46
Rhosyr	£	1,034.88	1,207.36	1,379.84	1,552.32	1,897.28	2,242.24	2,587.20	3,104.64	3,622.08
Penmynydd	£	1,036.02	1,208.69	1,381.36	1,554.03	1,899.37	2,244.71	2,590.05	3,108.06	3,626.07
Pentraeth	£	1,035.24	1,207.78	1,380.32	1,552.86	1,897.94	2,243.02	2,588.10	3,105.72	3,623.34
Moelfre	£	1,029.90	1,201.55	1,373.20	1,544.85	1,888.15	2,231.45	2,574.75	3,089.70	3,604.65
Llanbadrig	£	1,043.58	1,217.51	1,391.44	1,565.37	1,913.23	2,261.09	2,608.95	3,130.74	3,652.53
Llanddyfnan	£	1,029.54	1,201.13	1,372.72	1,544.31	1,887.49	2,230.67	2,573.85	3,088.62	3,603.39
Llaneilian	£	1,032.42	1,204.49	1,376.56	1,548.63	1,892.77	2,236.91	2,581.05	3,097.26	3,613.47
Llanerch-y-medd	£	1,038.42	1,211.49	1,384.56	1,557.63	1,903.77	2,249.91	2,596.05	3,115.26	3,634.47
Llaneugrad	£	1,032.12	1,204.14	1,376.16	1,548.18	1,892.22	2,236.26	2,580.30	3,096.36	3,612.42
Llanfair Mathafarn Eithaf	£	1,036.26	1,208.97	1,381.68	1,554.39	1,899.81	2,245.23	2,590.65	3,108.78	3,626.91
Cylch y Garn	£	1,028.64	1,200.08	1,371.52	1,542.96	1,885.84	2,228.72	2,571.60	3,085.92	3,600.24
Mechell	£	1,028.64	1,200.08	1,371.52	1,542.96	1,885.84	2,228.72	2,571.60	3,085.92	3,600.24
Rhos-y-bol	£	1,028.10	1,199.45	1,370.80	1,542.15	1,884.85	2,227.55	2,570.25	3,084.30	3,598.35
Aberffraw	£	1,034.28	1,206.66	1,379.04	1,551.42	1,896.18	2,240.94	2,585.70	3,102.84	3,619.98
Bodedern	£	1,033.20	1,205.40	1,377.60	1,549.80	1,894.20	2,238.60	2,583.00	3,099.60	3,616.20
Bodffordd	£	1,034.58	1,207.01	1,379.44	1,551.87	1,896.73	2,241.59	2,586.45	3,103.74	3,621.03
Trearddur	£	1,035.66	1,208.27	1,380.88	1,553.49	1,898.71	2,243.93	2,589.15	3,106.98	3,624.81
Tref Alaw	£	1,034.64	1,207.08	1,379.52	1,551.96	1,896.84	2,241.72	2,586.60	3,103.92	3,621.24
Llanfachraeth	£	1,041.00	1,214.50	1,388.00	1,561.50	1,908.50	2,255.50	2,602.50	3,123.00	3,643.50
Llanfaelog	£	1,037.52	1,210.44	1,383.36	1,556.28	1,902.12	2,247.96	2,593.80	3,112.56	3,631.32
Llanfaethlu	£	1,030.80	1,202.60	1,374.40	1,546.20	1,889.80	2,233.40	2,577.00	3,092.40	3,607.80
Llanfair-yn-Neubwll	£	1,034.88	1,207.36	1,379.84	1,552.32	1,897.28	2,242.24	2,587.20	3,104.64	3,622.08
Valley	£	1,039.44	1,212.68	1,385.92	1,559.16	1,905.64	2,252.12	2,598.60	3,118.32	3,638.04
Bryngwran	£	1,036.32	1,209.04	1,381.76	1,554.48	1,899.92	2,245.36	2,590.80	3,108.96	3,627.12
Rhoscolyn	£	1,025.16	1,196.02	1,366.88	1,537.74	1,879.46	2,221.18	2,562.90	3,075.48	3,588.06
Trewalchmai	£	1,033.62	1,205.89	1,378.16	1,550.43	1,894.97	2,239.51	2,584.05	3,100.86	3,617.67

Amlygodd y Cadeirydd ar y pwynt hwn fod y Pwyllgor wedi bod yn rhedeg am dair awr bellach, ac o dan ddarpariaeth paragraff 4.1.10 Cyfansoddiad y Cyngor, roedd rhaid cael penderfyniad gan fwyafrif yr Aelodau o'r Pwyllgor oedd yn bresennol i barhau gyda'r cyfarfod. Penderfynwyd y dylai'r cyfarfod barhau.

8. ADOLYGIAD CANOL BLWYDDYN – RHEOLI TRYSORLYS 2018/19

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn ymgorffori adolygiad o'r sefyllfa canol blwyddyn yng nghyswllt y gweithgaredd rheoli trysorlys, er mwyn i'r Cyngor ei dderbyn.

PENDERFYNWYD derbyn yr Adroddiad Adolygiad Canol Blwyddyn ar Reoli Trysorlys 2018/19.

9. NEWIDIADAU I'R CYFANSODDIAD: 4.5 RHEOLAU GWEITHDREFN SGRIWTINI - 4.5.4 CYNRYCHIOLWYR ADDYSG

Cyflwynodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Corfforaethol i'r Cyngor adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro oedd yn cynnwys newidiadau i Gyfansoddiad y Cyngor.

PENDERFYNWYD bod y Cyngor:-

- yn cytuno i dynnu'r gofyniad i gael 'un cynrychiolydd o gredoau neu enwadau eraill' ar Bwyllgor Sgriwtini pan fydd yn delio â materion Addysg (h.y. pan fydd yn cyfarfod fel Pwyllgor Sgriwtini Awdurdod Addysg Lleol) fel sydd wedi'i gynnwys ar hyn o bryd ym mharagraff 4.5.4.4 y Cyfansoddiad (fel a ddangosir yn ATODIAD 1), fel bod paragraff 4.5.4 yn darllen fel yr hyn sydd wedi'i gynnwys yn ATODIAD 2 yr adroddiad;
- yn awdurdodi Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro y Cyngor i wneud y newidiadau angenrheidiol i'r Cyfansoddiad i adlewyrchu'r ffaith fod y gofyniad a nodir uchod wedi'i dynnu.

10. DATGANIAD POLISI TÂL 2019

Cyflwynodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Corfforaethol adroddiad y Pennaeth Proffesiwn Adnoddau Dynol a Thrawsnewid mewn perthynas â'r uchod, i'r Cyngor.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Corfforaethol, o dan Ddeddf Lleoliaeth 2011 bod rhaid i awdurdodau gynhyrchu a chyhoeddi polisi tâl ar bob agwedd o Dâl Prif Swyddogion.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r Datganiad Polisi Tâl ar gyfer 2019.

**Y CYNGHORYDD DYLAN REES
CADEIRYDD**